

Haziran 2014 Sayı 41

Ünivers

univers.ieu.edu.tr

Soma
Özel

IEÜ İletişim Fakültesi
Uygulama Gazetesi

twitter.com/ieu_univers | facebook.com/ieu.univers | youtube.com/ieuunivers

Dünya Soma'yı acı ile tanıdı

Manisa'nın Soma ilçesinde, Soma Holdinge bağlı Karanlıkdere Maden Ocağı'nda 13 Mayıs tarihinde yaşanan patlama sonucu resmi rakamlara göre 301 maden işçisi hayatını kaybetti. Facianın nedeni bir taraftan trafo olarak gösterilirken, diğer taraftan ise bölgede bulunanların bunun gerçek olmadığını, maden içerisindeki metan gazı oranının yüksek olmasından dolayı kaynaklandığını ifade etti. Patlama tarihinden bugüne kadar yaşanan facia ile ilgili Soma Belediyesi ve Başkanı tarafından bir açıklama yapılmadı. Enerji Bakanı Taner Yıldız yeraltında 783 işçi olduğunu belirtirken, şirket yeraltındaki işçilerin sayısını net olarak söyleyemedi. Bunun yanı sıra, ana akım medyanın yaptığı açıklamalar halka güven vermedi. Tam da bu noktada Türkiye'nin farklı bölgelerinden gelen bağımsız haberciler ve Ünivers haber ekibi yaşanan can kaybının 400'ün üzerinde olabileceğini sosyal medya aracılığıyla gündeme taşıdı. Maden sektörünün ülke ekonomisine olan kat-

kısının büyük bir bölümü de Soma'daki maden ocakları oluşturuyordu. Fakat, dünya Soma'yı çok farklı bir şekilde tanıdı. Soma'da yaşananlar Türkiye'deki en büyük maden faciası olarak anılmaya başlandı. Patlamanın ardından ilk olarak çevre ilçelerden yardım ve takviye ekipleri maden ocağına giriş yaptı. Kurtarma ekiplerinin yanı sıra, yakınlarının kurtarılmasını bekleyen aileler için hem Kırkağaç'ta hem de patlamanın yaşandığı bölgede sosyal ihtiyaçlar Kızılay ve İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulan aş evi tarafından sağlandı. Madende kalan işçileri kurtarmak için çalışmalara ilk başlayan Afad, Akut ve Kızılay idi. Ocağın etrafında güvenlik önlemleri alan ekipler ocağı denetimli olarak giriş yapılmasını sağlamaya çalıştı. İlk andan itibaren çok fazla basın görevlisinin olduğu alanda, Kızılay çadırları kuruldu. Arama kurtarma çalışmaları 500 kişilik bir ekiple, vardiyalar halinde sürdü. Patlama anından sonra başlayan arama kurtarma

çalışmaları, maden ocağındaki yangın sebebiyle zaman zaman durdurulmak zorunda kaldı. Bunun yanı sıra siyasilerin de bölgeye giriş yaptığı anlarda arama çalışmalarının durdurulduğu görüldü. Arama kurtarma çalışmalarına katılan görevlilerin de sağlığından endişe edildiği zamanlar oldu çünkü yangın çok uzun bir süre söndürülemedi ve ekip tehlikeli bir şekilde çalışmalarını sürdürmek zorunda kaldı. Vardiyalar halinde maden ocağına girmelerine rağmen yorgun ve bitkin düşen kurtarma ekibi arasında aynı maden ocağında çalışan işçiler de vardı. Kendi arkadaşlarını kurtarmak için madende görevli olarak bulunan işçiler zaman zaman duygusal anlar yaşayarak "İnsani duygularımızı kaybetmeye, kendimizi robot gibi hissetmeye başladık" dedi. Ünivers Haber Merkezi olarak Soma'da yaşanan facianın ardından bölgedeydik. Türkiye'yi yasa boğan olayı, kurtulan maden işçileri, bölge esnafı ve halkın gözünden sizler için derledik.

Türkiye ölümlerle mi büyüyecek?

Soma'da yaşanan patlamada açıklanan resmi rakamlara göre 301 maden işçisi hayatını kaybetti. Uzun süre yeraltında kalması nedeniyle sendika, iş güvenliği, maden denetimleri ve iş verenler hakkında tartışma konuları ortaya çıktı. Bizde Üniversite

Haber Merkezi

Soma'da yaşanan facia ile ilgili halka ve aile yakınlarına Soma Belediyesi ve Başkanı tarafından açıklama yapılmadı. Bunun yanı sıra Soma Grubu yetkilileri yeraltındaki işçi sayısı hakkında kesin bir bilgi veremezken, Enerji Bakanı Taner Yıldız yeraltında 783 işçi olduğunu söyledi. Patlamanın ardından başlatılan kurtarma çalışmaları

Çoğu işçi yakını, çalışmaların ilerleyen saatlerinde umutlarını kaybederken, tek beklemedikleri yakınlarının nerede ve nasıl olduklarını öğrenmekti. Aynı gerginlik, işçilerin cansız bedenlerinin madenden çıkarıldıktan sonra ambulanslara aktarılması aşamasında da yaşandı. Ailelerin çoğu madenden çıkarılan cenazeleri tespit edemediği için ambulanslara müdahalede bulundu. Cenazelerin tespit edilmesi noktasında kaos yaşandı.

“Devlet o bölgeyi yasaklamıştı. Fakat Soma Holding nasıl olduysa yasaklanan bölgeyi açtırdı ve işçileri madene soktu”

rında, aileler uzun süre cenazelerine ulaşamadı. Yakınlarının cenazelerine ulaşmak isteyenler zaman zaman kurtarma ekipleriyle tartıştı. Bizde Üniversite ekibi olarak bölgedeydik ve şunu gördük ki yaşananlardan sonra bölgedeki kriz masası yönetiminin yeterli olup olmadığı tartışılması gereken konulardan bir diğeri.

Aileler, maden ocağının biraz gerisinde jandarma ekiplerinin kurduğu barikatın arkasında bekleyişlerini gün boyu yakınlarına ulaşana dek sürdürdü. Çalışmaların belki de en eksik kaldığı noktalardan biri ise ailelerin süreç hakkında bilgilendirilmeyişleri oldu. Kurtarma çalışmaları boyunca hiçbir yetkili ya da kurtarma ekibi çalışmanı gelinen noktayı ya da önlerindeki süreçte ne gibi bir yol izleneceğini ailelere aktarmadı. Hal böyle olunca ailelerin üzgün bekleyişi sık sık kurtarma ekibi ile aralarında gerginliğin yaşanmasına neden oldu. Bu gerginliğin en büyük nedeni, ailelerin yakınlarını tespit etmekte zorlanmasından dolayı gerçekleşti.

Boş tabutlar kamyonlarla getirildi

Madenden çıkarılan işçilerin cansız bedenleri ilk aşamalarda Kırkağaç Bölgesi'ndeki kavunların saklandığı soğuk hava depolarına, Soma Devlet ve çevre hastanelere gönderildi. Daha sonra buraların yetersiz kalması nedeniyle cenazeler Keskinöğlü soğuk hava depolarına aktarıldı. Kırkağaç'a gelen cenazelerin çok olması nedeniyle, tabutlar bölgeye kamyonlarla getirildi. Bölgeye cenazelerin taşınmasına destek olmak için diğer il ve ilçelerden cenaze araçları geldi. Aileler cenazelerin kendilerine ait olup olmadığını öğrenmek için Kırkağaç'ta bekledi. Polis belli zaman aralıklarıyla elindeki listelerden madende hayatını kaybeden işçilerin isimlerini okudu. Aileler daha sonra cenazelerini tespit etmek için soğuk hava deposuna alındı. Ailelerin tepkilerini gösterdikleri diğer bir nokta ise cenazelerin deforme olmuş olmasıydı. Yanan işçilerin tespit edilebilmesi için de yapılan DNA testi sonuçlarının geç gelmesi, gerginliğin artmasına neden oldu.

“Patlama anında madendeydim”

Maden ocağındaki patlamadan 12 saat sonra kurtulan işçi “hiç görünmeyen bir gaz kokusu vardı. İki sefer nefes alıp verdikten sonra arkadaşlarım yavaş yavaş bayılmaya başladı. Ben kendim kurtulanlar arasındaydım. Olaydan 12 saat sonra çıktım. Patlama olduğunda az aşağıdaydım. Ben kaçamaklara saklandım. Yol boyunca arkadaşlarımın cansız bedenlerini gördüm. Jeneratörler devreye girmediği için emiciler de çalışmadı. Eğer çalışsaydı daha fazla insan kurtulabilirdi” dedi. Yaşanan facianın ardından ortaya çıkan diğer bir mesele de iş güvenliği konusuydu. Madendeki jeneratörlerin çalışmamasından dolayı emicilerin de çalışmadığı iddiası, gereken önlemlerin alınıp alınmadığı konusunda akıllarda soru işareti oluşturdu.

“Yol boyunca arkadaşlarımın cansız bedenlerini gördüm”

Patlama gerçekleşmeden 10 dakika önce madenden çıktığını belirten bir diğer maden işçisi, “biraz daha geç çıksaydım belki ben de ölmüş olacaktım” dedi. Kendisinin paşa vardiyasında olduğunu belirten maden işçisi, gece 04.00 ila öğlen 12.00 arasında çalıştıklarını belirtti. Bir daha maden ocağına girmeyeceğini belirten maden işçisi “Arkadaşlarımın cansız bedenlerinin üzerine basarak çıktım. Ben tekrardan nasıl gireyim? Tanıdığım, suyum ekmeğimi paylaştığım vardiya arkadaşlarımın hepsi hayatını kaybetti” şeklinde konuştu.

Fotoğraf: Fatma Nihan Turgut

“Devletin daha önce yasakladığı bölgeyi açtılar”

Madende çalışan ve patlamadan kurtulan bir diğer işçi ise patlamanın nedeni olarak trafonun gösterildiğini, fakat asıl nedenin madendeki yüksek metan gazı oranı olduğunu belirtti. Maden işçisi aynı zamanda 2006 yılında bölgede aktif olarak çalışan

Maden işçilerinin birçoğu denetimlerin göstermelik olarak yapıldığını belirtti. Denetleme gelen kişilerin madendeki yetkililere daha önceden haber verdiğini, sadece belli bölgelerin denetleme kapsamına alındığı ve her şeyin formalite olarak ilerlediği yönündeki iddialar ise denetleme konusundaki eksikliklerin olduğu görüşünde birleşiyor.

Karanlıkdere Maden Ocağı eski çalışanı Davut Yalçın, maden ocağındaki denetimin tam anlamıyla yapılmadığını belirtti. Yalçın, “Denetime gelenler sadece ocağın girişine giriyor, denetim denen bir şey yok. Gelenler yöneticilerle yemek yiyor ve gidiyor” dedi.

Özelleştirilmeden önceki madende çalışan İbrahim Koca, denetimlerin her zaman özensiz yapıldığını belirtti. Denetime gelenlerin bir gün önceden haber vererek geldiğini belirten Koca, “Denetimciler gelmeden önce ortalık temizlenirdi. Denetime gelenler sadece temiz yere girerdi. Çamur olan yerlere girmezlerdi” şeklinde konuştu. Aynı zamanda madende çalışan işçilere maske ve lamba kullanımını hakkında gerekli eğitimlerin verilmeyeceğini belirten Koca, işçilerin maskelerin kullanımını bilmediği için hiçbir zaman takmadıkları ifade etti.

Park Tekniğin patlamanın olduğu yerde metan gazı yüksek olduğu için çıkarma işlemi yapılmadığını söyleyerek “Patlamanın olduğu yerden daha önce kömür çıkartılmıyordu. Çünkü metan gazı oranı yüksekti. Devlet o bölgeyi yasaklamıştı. Fakat Soma Holding nasıl olduysa yasaklanan bölgeyi açtırdı ve işçileri madene soktu” dedi. Hem Karanlıkdere hem de İmbat Maden Ocağı'nda çalışan bir diğer maden işçisi ise, arkadaşlarının hayatını kaybetmesinin nedeninin alınan yetersiz güvenlik önlemlerinin olduğunu söyledi. Pis hava çıkışlarında ayakların olmaması gerektiğini ifade eden maden işçisi “Nasıl olur da ayak olan yerde insan çalışır. İmbat madeninde hava girişi ayrı, pis hava çıkışı ayrı yerde bulunuyor. Fakat Soma madeninin pis hava çıkışlarında beş ayak var. Eğer pis hava çıkışlarında ayaklar olmasaydı orada işçi de olmazdı, bu facia da yaşanmazdı” dedi. Yeterli güvenlik önlemleri alınmadı mı sorusu beraberinde, denetim sırasında bu eksikliklerin ortaya nasıl çıkmadığı konusunda tartışmaları meydana getirdi.

“Denetimler yer üstünden yapılıyordu”

Patlamanın ardından tartışılan konulardan biri de ‘sendikalar’ oldu. Sendikaların işçileri temsil etmediği ve sadece şirketlerin patronlarını temsil ettiği en yaygın söylemlerden biriydi. Madenden kurtulan işçilerden bir diğeri ise sendika başkanı ve üyelerinin şirket patronlarının belirlediği kişiler tarafından olduğunu belirtti. İşçilerin içlerinden göstermelik olarak oy kullandığını belirten işçi “Eğer madenlerde bir sorun varsa ve bu kayıtlara geçecekse, patronlar sendikadakilere para veriyordu. Bu yüzden sendikadakilere de susuyordu. Zaten sendikanın

Fotoğraf: Fatma Nihan Turgut

Kırkağaç işçinin bulunduğu net olarak açıklanmazken, bölgede bulunan aileler, basın mensupları ve kurtarılan maden işçileri Kırkağaç ekibi olarak Soma bölgesindeki bu tartışmaları bölge esnafına, madenden kurtulan ve eski maden işçilerine sorduk

içerisindeki adamların hepsi patronların seçtiği adamlardan oluşuyor” dedi. Hem eski madencilerin hem de patlamadan kurtulan işçilerin ortak görüşü ise özelleştirmenin insan hayatı üzerindeki olumsuzlukları arttırdığı yönünde.

Patronların tek amacı ‘üretim’

15 yıl devlet işletmesinde maden ocaklarında çalışmış emekli maden işçisi Ali Yıldız, yeraltında yapılan vardiya değişiminin özel sektöre ait bir uygulama olduğunu belirtti. Yaşanan kaza sırasında yeraltında o kadar işçinin bulunuyor olmasını büyük bir ihmal olarak değerlendiren Yıldız, “Vardiya değişimi yerin altında yapıldığı için aletler dinlenme fırsatı bulamadan 24 saat sürekli çalışır halde oluyor. Normalde vardiya değişiminin dışarıda yapılması gerekir. 15 yıl devlet elinde olan madende çalıştığım yıllarda hep bu şekilde oldu. Kimsenin burnu kanamadı. Önlemini alırdık” dedi. Maden ocaklarının devlette olduğu zamanlar vardiya değişimlerinin yerüstünde yapıldığını ifade eden Yıldız, özelleştirmenin başlamasıyla koşullarında kötüye gittiğini söyledi. Hem özel sektörde hem de devlette çalıştığını belirten Kılıç, insanların özel sektörde sömürüldüğünü belirtti. Devlet döneminde maden işçilerinin daha iyi koşullarda çalıştığını ifade eden bir diğer eski maden işçisi Davut Tanrıverdi ise özel sektörde insanların sadece üretim odaklı çalıştığını ve maden işçilerinin haklarının hiçe sayıldığını belirtti ve ekledi: “Çalışacak insan çok. Sen istemezsen yerine alacakları insanı bulmaları kolay çünkü başka bir geçim kaynağımız yok. Özel sektör işçilere sadece iş gücü ve üretim gözülü bakıyor.”

Başka işlerde çalışmaları için Soma’da istihdam alanı olmadığını söyleyen Tanrıverdi, tütün ve pamuktan para kazanılmadığını, hayvancılığın ise bölgede gelişmediğini ifade etti. İnsanla-

rın yaşamını sürdürebilmesi için maden ocaklarına inmek zorunda kaldığını söyleyen Tanrıverdi “buradaki insanlar için yeni iş sahaları açılmalı” dedi. Soma’daki maden ocağında yaşanan facianın ardından Kırkağaç’a getirilen cenazeleri bekleyen ailelerin arasında yer alan bir kişi yeğeni Kemal Yıldız’ın maden ocağında çalıştığını ve 15 yaşında olduğunu iddia etti. Fakat daha sonra Kemal’in 15 değil 19 yaşında olduğu ortaya çıktı. Bunun üzerine maden ocağında çocuk işçi çalıştırılıp çalıştırılmadığı ise ana akım ve sosyal medya üzerinden tartışılan konular arasındaydı. Bizde bunun üzerine Kemal Yıldız’ın ailesi ve bölgedeki esnaflardan çocuk işçiler hakkında bilgi aldık.

Madenlerde çalışan çocuk işçi yok

Soma’nın Cuma Mahallesi’nde yaşayan Kemal’in babası, oğlunun 15 değil 19 yaşında olduğunu söyledi. Oğlunun askere gitmek için plan yaptığını belirten baba “Oğlum 18 yaşında madene indi. Madenlerde çocuk işçi hiç bir zaman çalıştırılmadı. Sadece, yaz aylarında üniversite okuyan evlatlarımız, okul harçlıklarını çıkarmak için yazları gelir ve madenlerde çalışır. Fakat 18 yaşın altında olan hiç kimse madene indirilmez” dedi. Bölgedeki esnaflardan İbrahim Şahin ise, çocukların sadece tarlalarda çalıştığını belirtti. Madenlerde çocukların yeraltına indirilmediğini belirten Şahin “Belki çocuklar yeraltına indirilmiyor fakat büyüdükleri zaman ister istemez incekler. Bölgede farklı iş yok” dedi. İnsanların madende çalışmak zorunda bırakıldığını ifade eden Şahin, Soma için yeni iş fırsatlarının da yaratılmasının ihtiyaç haline geldiğini belirtti.

“İnsanlar Soma’yı acıyla tanıdı”

İnsanların Soma’yı acıyla tanıdığı ifade eden bölge esnafı, “Devlet bunu özel sektöre kendi çalıştırmadığı için mi veriyor? Devletin yürütmediğini özel sektör nasıl yürütür? Bu soruların cevabını merak ediyoruz. Başbakan

acımız çok büyük demiyor, dese anlarız diyor ki; yalnızca 3000 kişilik yerde bu kaza normal ve 1862 yılında ki olaylarla kıyaslıyor” şeklinde konuştu. Türkiye, Soma’yı yaşanan maden kazasıyla tanıdı. Sözün bittiği yer Soma’da madenciler ve yakınlarını kaybeden aileler yaşanan olaylar için bu bir kaza mı yoksa ihmal mi? sorusunun cevabını hala arıyor. Resmi rakamlarda 301, fakat bölgede bulunan insanların en az 400 cenaze vardı diyenler “bu bir cinayet sözleri” ise sosyal medyada uzun süre yer buldu. Soma’da yaşananlar zaman içerisinde yerini başka tartışmalara bırakırken, Soma halkı facianın etkilerini uzun üzerinde taşıyacak. Yaşananlardan sonra bölgedeki açık ve kapalı olan madenlerin durumu ise merak uyandırdı. Bunlardan bir tanesi de Soma Holdinge ait olan Ata Bacaları Işıklar İşletmesi.

Mağduriyet bölgesi: Soma

Soma’da yaşanan facianın sorumluları arasında gösterilen yetkililerin bir diğer maden çıkarma işlemi yaptıkları bölge de Ata Bacaları Işıklar İşletmesiydi. Bölge yapılan çıkarma işlemlerinden sonra güvenlik önlemleri alınmadan bırakıldı. Yeraltından maden çıkarma işlemi yapıldıktan altı doldurulmayan araziler çökmeler ve yarılmalar meydana geldi. Oksijenle temas eden yeraltındaki kömür pasaları ise bu yarıklardan karbondioksit ve monoksit gazı çıkmasına neden oluyor. Aynı zamanda, bölgede hava bacaları açık bırakılmış durumda. Etrafında güvenlik önlemi alınmamış olan bölge heyelan tehdidi altında. Soma’daki halk için tehdit oluşturan bir diğer alan ise Darkale Maden Ocağı. Soma’nın Cuma Mahallesi’ne yaklaşık 500 m yakınında faaliyet gösteren Darkale Maden ocağının kapatılmasından sonra geriye kalan kömür pasaları içten içe yanmaya devam ediyor. Ortaya çıkan gaz çıkışı ise mahalle sakinleri için tehdit oluşturuyor.

Cuma Mahallesi tehdit altında

İflas eden Uyar Madencilik’in bölgede bıraktığı kalıntıların üzerini sonradan toprakla örttü. Fakat, içten içe yanan kömür pasaları için bölgede hiçbir güvenlik önlemi alınmadı. Bunun yanı sıra, yanma sonucu meydana gelen gaz çıkışı direkt olarak Cuma Mahallesi’nin üzerine ilerlemekte. Mahallemeler, 14 yıldır faaliyet gösteren

Fotoğraf: Fatma Nihan Turgut

ocağın sağlıklarını olumsuz etkilediğini belirtirken, maden ocağının kapatılmasına rağmen bölgedeki yoğun gaz nedeniyle astım ve kanser hastalıklarının artış gösterdiğini belirtti. Mahalle sakinlerinin bir diğer iddiasına göre, madencilik şirketi kömür çıkarma işlemi sırasında Cuma mahallesi’nin yüzde 70’inin altında işlem yaptı. Buna bağlı olarak evlerinin altının boş olduğunu iddia eden mahalleliler, 14 yıldır mahalleye 500 m yakınlıkta çalışan maden işletmesi yüzünden mağdur olduklarını, bölgedeki topraklarda çökmeler olduğunu söyledi. Kapatılan madenin zamanında 3 farklı şirket ismi altında fakat aynı kişiler tarafından çalıştırıldığını belirten mahalle sakini ve eski madenci Davut Tanrıverdi, bölgenin hiçbir güvenlik önlemi alınmadan bırakıldığı söyledi. 40 yıldır Cuma Mahallesi’nde yaşayan Tanrıverdi, virane şeklinde bırakılan en az 5 bin dönüm arazinin pasa altında kaldığını iddia etti. Geride bırakılan pasaların üzerine göstermelik olarak

toprak döküldüğünü belirten Davutoğlu, “Yağmur yağınca topraklar döküldü ve yarılmalar oldu. Bu yarılmalardan şimdi gaz çıkıyor” dedi.

“Evimin altını kendim kazdım”

Maden çalışmalarının, devlet hastanesinin altına kadar ilerlediğini belirten Koca, “Darkale Maden ocağında çalıştım, maden ocağının haritasını aynen çizebilirim. Mahalledeki bütün evlerin altı komple alındı. Ben evimin altını kendim kazdım mesela. Maden kapanmadan önce yapılan çalışmalarda patlatılan dinamitler yüzünden evlerimiz hasar gördü. Belediye başkanını birçok kez evime davet edip duvarımdaki yarıkları gösterdim fakat bizi dikkate almadılar” dedi. Koca, ocakta çalıştığı günlerde evlerinin hasar gördüğünü maden işletmesindeki şeflere söylediğini fakat bölgenin o zamanlar imar planı altında olmadığı için tehdit edildiğini ifade etti.

Türkiye üst sırada

Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı’nın (TEPAV) madenlerde yaşanan iş kazaları ve sonuçları üzerine bir değerlendirme adlı hazırladığı 2010 tarihli raporuna göre, dünya kömür rezervinin yüzde 0,2’sine sahip ve linyit üretiminde Türkiye 35 ülke arasında 4. sırada yer alıyor. Raporda açıklanan verilere göre Türkiye’de madenlerde yaşanan iş kazaları sonucunda hayatını kaybedenlerin sayısının yüksek olması nedeniyle dünya sıralamasına üst sıralarda yer alıyor. Rapora göre Türkiye’de sadece kömür sektöründe, 1991-2008 döneminde iş kazaları ve meslek hastalığı nedeniyle toplam 2554 kişi hayatını kaybederken, sürekli iş göremez hale gelenlerin sayısı ise 13087’e ulaşmış. Açıklanan verilere göre, Türkiye’de yüz milyon ton üretimde 2000 yılında 710 işçi hayatını kaybederken, 100 milyon ton başına hayatını kaybeden işçi sayısı ise 2008 yılında 722’ye çıktı.

Fotoğraf: Fatma Nihan Turgut

Medya arasında bir Soma

Soma'da Karanlıkdere maden ocağı faciasında yaşananların ana akım medyada ve sosyal medyada farklı şekillerde aktarılması, insanlar tarafından eleştirilen konular arasında yer aldı. Gerçeklerin yansıtılmadığını dile getiren halk, ayrıca Soma'nın STK, muhalif gruplar ve partilerin eylem yeri haline geldiği ifade etti

Çağrı Öner

Ana akım medyanın yanı sıra, bağımsız yurttaş haberciler de hem Karanlıkdere maden ocağında hem de Kırkağaçta, bulundu. Halk yanlarında gördüğü haberciler aracılığıyla seslerini duyurmaya çalıştı. Bölgedeki haberciler ise an ve an ilk anından beri faciayı kaydetmeye başladı. Yurttaş habercilerin yayınladıkları ile ana akım medyanın yayınladıkları ilk anlardan itibaren çelişkileri doğurdu. Çelişkiler ise halkın tepkilerini doğurdu. İlk anda kameralara konuşmaya çalışan Soma halkından, ertesi gün kamera gördüklerinde yavaş yavaş 'çekmeyin, gidin buradan' gibi tepkiler gelmeye başladı.

Halk medyaya güvenini kaybetti

Cansız beden sayıları ana akım medyada farklı farklı gösterilirken, yurttaş habercilerde farklı sayılar gözle çarpıtı. Canlı yada cansız beden bekleyen ailelerin tepkileri her geçen gün arttı. Özel röportaj yapmak isteyen her bir haberci halkın yaşadığı stresi unuttu. Bir yanda

yaşananları tarafı tarafsız kamuoyuna duyurmaya çalışan haberciler, bir yanda acılı aileler. Halk belli bir süre sonra rahat bırakılmayı tercih etti. Sebebi belliydi. Soma halkı, gerçeklerin gösterilmediğini dile getirmeye çalışırken tepkilerini tüm habercilere yansıttı. Ne kadar doğruydum? Bir yanda acı, bir yanda rant için haber yapmaya çalışmak? Git gide büyüyen cansız beden sayı tartışmaları, kaçak işçi çalışıyor muydu? sorusu ve politikacıların kendilerini ana akım medyada gösterme çalışmaları arasında ana akım medya Soma halkını unuttu. Acılarından çok yada psikolojilerini anlamak yerine medya rantına döndü. **Naaşlarını istiyorlar** Soma halkının acısına ulaş-

madıkları naaşlarında eklendi. Ülkenin dört bir yanından gelen partiler, politikacılar, STK'lar ve haberciler belgeleme yada rant peşinde bulundu. Bu durum karşısında halkın medyadan gerçekleri görememesinde eklenince

Soma Medyacılar OHAL bölge oldu. Yurttaş haberciler bile ilk andan itibaren halkın yanında duruken onlarda halkın tepkisine maruz kaldı. Soma Devlet Hastahanesi'nde haber bekleyen ailelerin yüzleri sanki facianın üçüncü gününde

değişmişti. Medyayı görünce sevinen aileler bu sefer medyadan nefret etmeye başladı. Her habercinin kamuoyu ile paylaştığı bilgiler doğrultusunda STK'lar, politikacılar ve muhalif grupların eylem yeri haline geldi.

Önce para, sonra insan

Manisa'nın Soma ilçesinde yaşanan maden faciasından sonra işçiler Maden İşçileri Sendikası'na büyük tepki gösterdi. İşçiler, maden ocaklarında iş güvenliği sağlanıncaya ve çalışma şartları iyileştirilinceye kadar eylemlerini sürdüreceklerini belirtti

Burak Karayalçın Fatma Nihan Turgut

Soma AŞ'de meydana gelen yangın sonrası yetkililere olduğu kadar, sendikaya da

tepkiler yağdı. Maden işçileri bu faciadan sadece şirket ve devleti değil, aynı zamanda haklarını savunmayan sendikaları da sorumlu tutuyor. Soma Madeni'nde meydana gelen faciadan sonra işçiler sendikayla

alakalı sıkıntılarını Ünivers'e anlattı. Soma Maden Group eski çalışanı Kadir Bey sendika seçimlerini şu şekilde anlatıyor; "Sendika seçimlerinde bizlere zarflara koymamız için basılı kağıtları veriyorlar ve biz o zarfları kullanıyoruz, sendika kimi isterse o seçilir. Yani sendika işçiden yana tavır koyamaz" ve ekliyor: Suçu ölen mühendislere atıyorlar, biz onlara görevi verdik, iyi yapamadı."

Denetimler yetersiz

Olayın yaşandığı günden beri konuştuğumuz işçiler sendikaya karşı tepkilerini dile getirdiler. Konuştuğumuz bir maden

işçisi: "Sendika kendi cebine bakıyor. Sendikanın asıl görevi işçilerini korumaktır. Sendika şirkete bağlı, denetim var diyorlar. Her yeri temizliyoruz. Bir bakıyoruz sendika başkanları şirketin yanında. Denetime gelenler genelde yukarıda yemek yiyorlar. Denetime geldiklerinde bir tane ayak dolaşıyorlar; o da girişe bakıyor. Tamam diyip, gidiyorlar. Madenlerin ne kadar iyi denetlendiği meçhul" şeklinde konuştu.

Madencilerin asıl derdi; çalışma şartları

Madenciler, doktorların kendilerine para karşılığı baktığını ve rapor verdiklerini söylüyorlar. "Bize altı ayda bir kıyafet veriyorlar. Yemek yok, su yok, mola yok. Bir insan nasıl yaşayabilir?" Bu noktada tek suçlunun daha çok para kazanma hırsı olduğunu söylüyorlar. "10 yaşındaki çocuk tarlada çalışıp günlük 50-60 TL alırken, madende çalışan işçiler yerin

onlarca metre altında aynı yövmiyeyi alırsa sözün bittiği yer burası işte. "Yukarıda çalışanlar etkili diye süt ve yogurt alıyor, bize (yer altında ki madencilere) verilmiyor" Dügün salonları, Soma Spora yapılan transferler, stada yapılan tribünlerin kimin parasıyla yapıldığını soruyor ve cevaplıyorlar: "İşçiden kesiliyor" ve ekliyor bir madenci "Seçenek yok, maden de çalışmaya devam edeceğim, yer altında emekliliğime 3 yıl kaldı, yer üstüne çıksam 15 yıl daha çalışmam gerek" diyerek, tüm kaygıları, haksızlıkları belki de gizli umutları dile getiriyor. Tüm yaşananlar göz önünde bulundurulduğunda, madeni işleten şirket sahibi ve devlet büyükleri kadar haklarını savunmayan sendikalara karşı da çok tepkili maden işçileri. Hatta, ilk hedeflerinin yönetimi devirmek olduğunu söyleyenlerin sayısı azımsanmayacak kadar fazla...

Fotoğraf: Fatma Nihan Turgut